

פרשת דברים ח' אב תשפ"ב

צאת שבת	כניסת שבת	
20:08	19:17	ירושלים
20:05	19:15	בני ברק
20:08	19:18	חיפה
20:07	19:16	באר שבע

על שמחה לאיד גם בצדק נחרב הבית

הרה"ג חגי שושן שליט"א, יועץ הלכתי לרב הראשי נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, ראש בית ההוראה "שערי הלכה ומשפט", וראש תחום לימודי טוענים רבניים וטוענות רבניות במרכז י.ג.ר.

בטובתם ונכחדו, ועל זה אמר שלמה המלך (משלי פ"ז פ"ה) שִׁמְחָה לֹאִיד לֹא יִנְקָה.

וזה פלא איך ייתכן שעד כדי כך נחרבה ירושלים ואנשי ביתר שמחו לאיד ולא מיחו בהם גדולי הדור. הגאון רבי יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (ח"א דרוש ז) כותב שזה ודאי שהיו בביתר גם גדולי ישראל. והטעם שלא מיחו שצריך להצטער על חורבן ירושלים, כי חשבו כאשר יקרו לאדם צרות רבות ותוגות חייב אדם לקבלן באהבה ושמחה, כי מאת ד' לא יצאו רעות, והצרות שמגיעים לו הוא להתם החטא ולכלות פשע, וכמו שלא ידאג החולה השותה רפואות מרים וסרוחים וכדומה בחתיכת בשר חי ומורסא, רק יעשה אותו באהבה אם יבטיח אותו הרופא מומחה שעל ידי כך יתרפא וישוב לימי עלומיו, ואיך לא נשמח בקבלנו רפואות חדים ומרים מרופא הנאמן ואמיתי ובעל היכולת, וגם כאן חרבן ירושלים בא על מעשיהם הרעים ובפרט על רוע מעלליהם כנגד אנשי ביתר.

אלא שטעו אנשי ביתר כי אמנם חייב כל אדם לקבל באהבה את יסוריו שלו אך לא את יסוריו של חברו, כי על צער חברו חייב אדם להצטער עד מאוד בלב ונפש לא ינוח ולא ישקוט להשתתף בצערו ולהוריד כנחל דמעה, וחס ושלום להעלים עינו מצרות של ישראל, וזהו תכלית המרי שאמר הפסוק ולא חלו על שבר יוסף, וזו היתה טעותם של אנשי ביתר שקבלו באהבה את יסורי חבריהם אנשי ירושלים ואף שהצדק היה עם אנשי ביתר, ובדבר זה אמרו חז"ל שנחרב ביתר שלא היו מצטערין בחורבן ירושלים כי בשלך אתה רשאי ולא בשל חברך...

בגמ' גיטין (נז.) מובא כי נאמר במגילת איכה [ב ג]: "גדע בחרי אף, כל קרן ישראל" ונתקיים פסוק זה בחורבן שהיה בביתר.

אמר רבי זירא אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: אלו שמונים אלף קרני מלחמה ראשי גייסות שתוקעים בקרן ומתאספים אליהם בני צבאם, שנכנסו לכרך ביתר בשעה שלכדוה. והרגו בה אנשים ונשים וטף ושפכו את דמן, והיה דמן מרובה כל כך, עד שהלך דמן וזרם כנחל עד שהגיע ונפל לים הגדול. שמא תאמר קרובה היתה ביתר לים הגדול, ואין הדם מרובה כל כך? לא כן היה, אלא רחוקה היתה מיל [אלפים אמה] מן הים הגדול.

מה הסיבה לכך שכל כך נענשה ביתר? חז"ל כותבים לנו (מדרש איכה פ"ד פרשה כא) שחמישים ושנים שנה אחר חורבן הבית נחרבה ביתר, ומדוע, כי כשחרבה ירושלים שמחו לאידם והדליקו נרות על חרבן הבית ועל זה נגזר עליהם שתחרב עירם, ולמה הדליקו נרות?

אומרים לנו חז"ל כי כשביהמ"ק היה קיים עשירי ירושלים החשובים היו יושבים באמצע העיר, וכשעלה אחד מתושבי ביתר לבית המקדש להתפלל, היו אומרים לו האם ברצונך להיות עשיר וחשוב כמונו, אמר להם לא, אמרו לו שמענו עליך שיש לך בית מפואר בביתר תרצה למכרו אמר להם לא, ובכל זאת מכריחים אותו ומחתימים אותו על שטר שקר, ושולחים לביתו של אותו אדם שוטר שכשבא אותו תושב ביתר ליכנס לביתו לא יניח לו שכבר מכרה, ולכן כשחרב ביהמ"ק הדליקו תושבי ביתר נרות, אך גם הם אנשי ביתר נענשו ולא נשארו

בית הוראה ארצי לשאלות בהלכה וייעוץ בענייני משפחה

מענה אישי, מקצועי וללא עלות

www.shoam.org.il *2873

שערי
הלכה
ומשפט

נס"ד